

Економіка

УДК 339.1;658.1

Коваленко Олексій Віталійович

аспірант

ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

Kovalenko Oleksiy

Postgraduate Student of the

Kyiv University of Market Relations

Помазан Сергій Миколайович

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

кафедри менеджменту, публічного адміністрування та маркетингу

ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

Pomazan Serhii

second (Master's) Level higher Education Student of the

Department of Management, Public Administration and Marketing

Kyiv University of Market Relations

УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА MANAGEMENT OF LOGISTICS ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE

Анотація. Стаття присвячена дослідженню системи управління логістичною діяльністю підприємства. Досліджено підходи до сутнісного змісту категорії управління логістичною діяльністю. Проаналізовано основні складові системи управління логістичною діяльністю. Виокремлено основні проблеми розвитку логістичних процесів на підприємствах, відзначено важливість їх врахування при розробці інструментів управління. Обґрунтовано необхідність інтеграції систем управління логістичною діяльністю підприємств в сучасний простір прийняття технологічних логістичних рішень.

Ключові слова: логістична діяльність, логістичне забезпечення, логістичні процеси, управління логістичною діяльністю.

Summary. The article studies the logistics management system of the enterprise. The approaches to the essential content of the logistics management category are investigated. The main components of the logistics management system are analyzed. The main problems of the development of logistics processes at enterprises are identified, and the importance of their consideration when developing management tools is noted. The need to integrate logistics management systems of enterprises into the modern space of making technological logistics decisions is substantiated.

Key words: logistics, logistics support, logistics processes, logistics management.

Постановка проблеми. Логістичні процеси є невід'ємною складовою розвитку сучасних підприємств. Вони виступають базисом безперервності взаємодії підприємства з зовнішнім середовищем функціонування, забезпечують ефективність перебігу внутрішніх бізнес-процесів суб'єкту господарювання і, зрештою, значною мірою впливають на рівень його конкурентоспроможності. Це визначає актуальність питання пошуку та реалізації дієвих підходів до управління логістичною діяльністю підприємства, а також напрямів оптимізації цього процесу.

Метою статті є дослідження ролі та основних інструментів управління логістичною діяльністю та напрямів її оптимізації з урахуванням зовнішніх викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань логістичного забезпечення діяльності підприємств різних економічних галузей, управління логістичною діяльністю, оптимізації логістичних потоків присвячені наукові роботи таких сучасних науковців як Воронько-

Невіднича Т.В., Гаврилюк Н.М., Григорак М.Ю., Коніщева Н.Й., Криворучко О. М., Ляліна Н.С., Матвієнко-Біляєва Г.Л., Михайлик Н.І., Мізіна О. В., Огренич Ю. О., Пальчик І.М. та ін.

Виклад основного матеріалу. Численні наукові дослідження, присвячені різним аспектам розвитку логістичної діяльності, фокусують свою увагу на розгляді різних підходів до розуміння категорій логістика, логістичні процеси, логістичне забезпечення. Проте, на нашу думку, в контексті даного дослідження варто приділити увагу поняттю управління в системі логістичної діяльності. Різні підходи до його формулювання і суті представлено в таблиці 1:

Таблиця 1

Підходи до розуміння поняття управління в системі логістичної діяльності

Михайлик Н.І. [8]	ефективне планування, організація, координація та контроль всіх процесів, пов'язаних з переміщенням товарів, послуг та інформації від постачальника до кінцевого споживача
Воронько-Невіднича Т.В. [2]	концепція управління в системі розроблення, організації, реалізації ефективного та економічно вигідного руху ресурсів у системах створення вартості одного або декількох підприємств, а також управління ним
Мізіна А.В., Омельницька А.В. [9]	сукупність управлінських функцій, методів та форм управління підприємством, реалізація яких спрямована на оптимізацію різноманітних потокових процесів в межах логістичного ланцюга «постачання – виробництво – складування – збут» з метою забезпечення стійкого економічного зростання підприємства.
Гаврилюк Н.М. [3]	головним завданням логістичного управління є забезпечення системи дій та рішень пов'язаних з формуванням оптимального співвідношення матеріальних, фінансових, інформаційних та сервісних потоків, які тісно переплітаються в сімох найрозповсюдженіших видах логістики – закупівельній, транспортній, складській, логістиці запасів, виробничій, збутовій та інформаційній.
Криворучко О.М. [5]	процес адміністрування логістичної системи, тобто, виконання основних управлінських функцій (із застосуванням інформаційно – комп'ютерних технологій) задля досягнення цілей логістичної системи
Пальчик І.М. [11]	процес або діяльність, яка підпорядкована наперед окресленим цілям, здійснюється у логічній послідовності, може бути організована на стратегічному та тактичному рівнях,

	здійснюється безперервно і включає планування, організацію, реалізацію та контроль товаропросування – руху сировини, матеріалів і напівфабрикатів, готової продукції (швидкості руху, об’ємів руху, адаптивності) на виробництво, у процесі виробництва та до споживача на основі формування логістичної системи товаропросування та логістичної сітки.
--	---

На нашу думку, поняття управління логістичною діяльністю доцільно розглядати з позиції системно-структурного підходу, розуміючи під ним сукупність методів, інструментів та підходів планування, організації та контролю логістичних процесів на підприємстві з урахуванням їх особливостей відповідно до векторів спрямованості логістичних підсистем. Йдеться про те, що система управління логістичними процесами включає такі основні компоненти як управління постачанням, спрямоване на оптимізацію та ефективну координацію взаємодії із постачальниками, організацію процесів закупівлі; управління складськими запасами, що передбачає застосування раціональних технологій складування, організації складської діяльності, оптимізації розміщення складських запасів; управління транспортним забезпеченням, спрямоване, насамперед, на розробку дієвих систем постачання, ефективних маршрутів, оптимізацію транспортування як складового елементу системи забезпечення безперебійної взаємодії процесів виробництва та реалізації продукції підприємства на ринку; управління комплексом забезпечення виробництва з урахуванням специфіки виробничого циклу підприємства; управління системою збуту.

Слід відмітити, що система управління логістичною діяльністю має бути інтегрованою в сучасний простір прийняття логістичних рішень, що передбачає орієнтацію на застосування сучасних технологій для зниження витрат і підвищення продуктивності, зокрема, можливостей штучного інтелекту, хмарних технологій, технології блокчейн. Логістична діяльність, суттєвою складовою якої є транспортне забезпечення, вимагає пошуку нових інструментів управління в контексті переходу на функціонування на

засадах сталого розвитку. За допомогою штучного інтелекту стає можливим створення маршрутів із максимально зниженим негативним впливом на довкілля. В свою чергу технологія блокчейн надає можливість спростити складну доставку, мінімізувати непрозорі схеми роботи, підвищити ефективність управління товарними запасами і забезпечити безпеку товару, що транспортується, що є актуальним для кінцевого споживача. Ключові переваги використання технології в системі управління логістичної діяльності представлено на рис. 1:

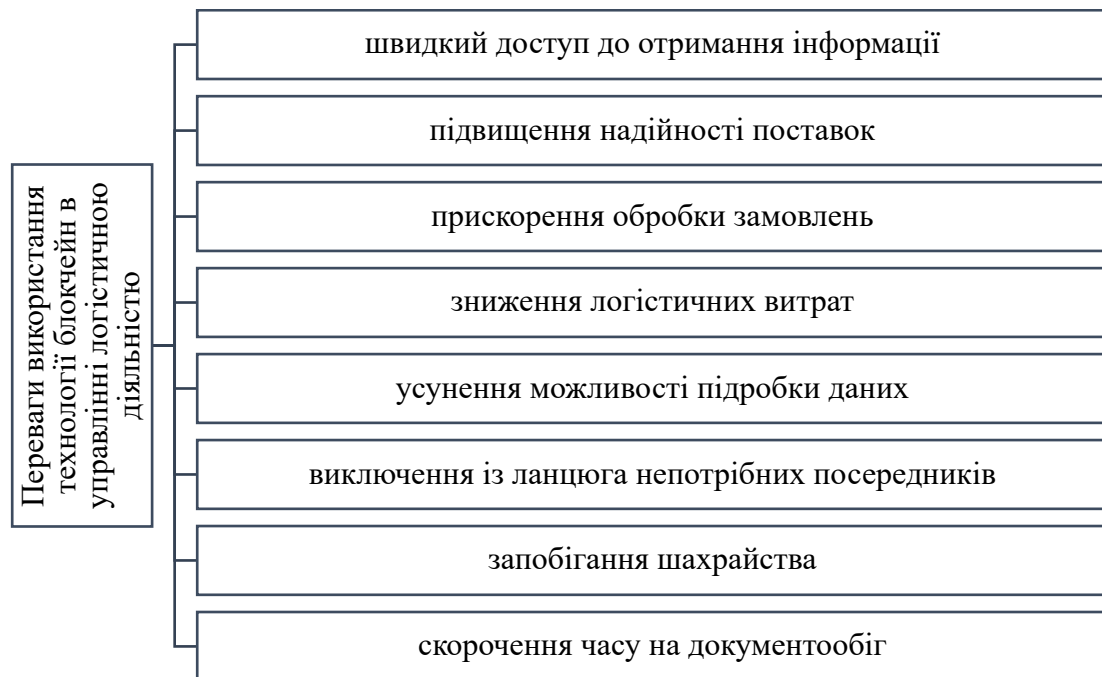

Рис. 1. Переваги використання технології блокчейн в управлінні логістичною діяльністю

Джерело: складено авторами на матеріалах [3; 7]

Наразі українські підприємства оперують на ринку в умовах невизначеності, зумовленої повномасштабним військовим вторгненням росії. Основні проблеми розвитку логістичної діяльності пов'язані з руйнуванням інфраструктури, що ускладнює перевезення вантажів і змушує шукати альтернативні способи доставки, зростанням рівня ризиків обстрілів, мінувань, захоплення транспортних засобів і вантажів, що призводить до збільшення витрат на страхування вантажів та обробку

ризиків, а в сукупності із подорожчанням палива призводить до зростання витрат на доставку [1; 4; 12]. Зважаючи на це, система управління їх логістичною діяльністю має також адаптуватися до умов поточної ситуації. Це стосується, передусім, необхідності врахування можливих затримок у поставках, необхідності зміни логістичних маршрутів, застосування гнучких інструментів при розробці ланцюгів постачання, врахування перебоїв в системі електропостачання, що без сумніву позначаються на плануванні процесу виробництва, безпечності розташування основних складів, врахування при плануванні логістичних процесів зростання рівня необхідних витрат на їх забезпечення.

Висновки. Управління логістичною діяльністю є важливою складовою загальної управлінської концепції підприємства. Тому від її ефективності, від правильного вибору дієвих інструментів планування та організації логістичних процесів значною мірою залежить позиція підприємства на ринку як з точки зору рівня конкурентоспроможності, так і перспектив розширення взаємодії. Система управління логістичною діяльністю підприємств в Україні повинна враховувати сучасні тенденції розвитку в цій сфері з метою їх можливої адаптації до умов функціонування на визначеному ринку, а також зовнішні виклики в умовах ситуації невизначеності, які передбачають необхідність швидкого реагування та переорієнтації логістичних процесів.

Література

1. Берестенко В. Як логістика адаптувалася до війни. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2023/07/24/702529/> (дата звернення: 16.11.2024).
2. Воронько-Невіднича Т.В., Іщенко М.В., Мирошник В.С. Аспекти удосконалення управління логістичною діяльністю підприємств. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 1 (18). С. 78-81.

3. Гаврилюк Н.М. Теоретичні аспекти логістичного управління підприємством на основі контролінгу. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2015. Вип. 11(1). С. 31-37.

4. Ключові проблеми у сфері транспорту та логістики під час війни в Україні. URL: https://logist.today/osoboe_mnenie-uk/2024-06-18/klyuchevye-problemy-v-sfere-transporta-i-logistiki-v-period-vojny-v-ukraine-2/ (дата звернення: 15.11.2024).

5. Криворучко О. М., Овчаренко А.Г. Основні аспекти управління логістичними бізнес-процесами та оцінка їх якості. *Економіка транспортного комплексу*. 2023. Вип. 41. С. 105-119.

6. Лісовський І., Шершелюк Д., Чук В., Мартинюк О. Теоретичні основи логістичної діяльності підприємств. *Development Service Industry Management*. 2023. № 4. С. 135-139. [https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4\(22\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2023-4(22)).

7. Логістика України під час війни: виклики та перспективи. URL: https://www.unian.ua/economics/transport/logistika-ukrajini-pid-chas-viyni-vikliki-ta-perspektivi-12840282.html#goog_rewarded (дата звернення: 19.11.2024).

8. Михайлик Н. Особливості управління логістичною діяльністю підприємств на ринку продуктового ретейлу в умовах війни. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4683/4625> (дата звернення: 17.11.2024).

9. Мізіна О. В., Амеліницька О. В., Грецька І. Р., Сорока О. Ю. Управління логістичною діяльністю енергопостачальних підприємств. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7883> (дата звернення: 20.11.2024).

10. Огренич Ю. О., Діброва В. О. Логістична діяльність підприємств в умовах невизначеності: особливості, проблеми, напрямки

вдосконалення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2023. Вип. 55. С. 20-28 (дата звернення: 25.11.2024).

11. Пальчик І.М. Логістичне управління підприємством: теоретико-методологічний аспект. *Ефективна економіка*. 2014. №10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3442> (дата звернення: 22.11.2024)

12. Струнін В. В., Белікова Ю. В. Трансформація методів управління в логістичній системі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 4. С. 50-52.

13. Технологія блокчейн в логістиці. URL: <https://dolphincargo.com.ua/ua/tehnologiya-blokchejn-v-logistici/> (дата звернення: 20.11.2024).